

Általános tájékoztató a betekintési kérelmek benyújtásáról

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárát (a továbbiakban Levéltár), mint a Történelmi Hivatal jogutódját a 2003. évi III. törvény (a továbbiakban törvény) hozta létre. Az intézmény szaklevéltár, működését az Országgyűlés elnöke felügyeli.

A Levéltár alapvető feladata:

- a kezelésébe került iratok megőrzése, szakszerű kezelése és feldolgozása,
- az irataiban szereplő személy számára a rávonatkozó adatok megismerésének biztosítása,
- az iratanyagban való kutatás lehetőségének biztosítása,
- az iratanyag tudományos feltárása és ezen kutatások eredményeinek publikálása.

A Levéltár a törvényi előírások értelmében biztosítja az állampolgárok számára, hogy a volt állambiztonsági szervek által készített és kezelt iratokban megismerhetnek minden velük kapcsolatos adatot, amit a Levéltár iratmásolat formájában bocsát a rendelkezésükre. Az iratmásolatok betekintésre történő előkészítése állampolgári kérésre történik. A betekintési kérelem benyújtható személyesen a Levéltár ügyfélszolgálatán (címünk: Budapest, VI. kerület, Eötvös u. 7.), vagy postai úton - a honlapunkról letöltött formanyomtatványon, vagy saját megfogalmazású levélben – (postacímünk: 1410 Budapest, Pf.: 119.), illetve elektronikus úton is, amely a honlapunkon keresztül a www.abtl.hu/szolgalatasok/magantortenelem menüsorban érhető el.

Az információs kárptótlás elsősorban a megfigyelt személyeket (az áldozatokat) illeti meg, haláluk után azonban a hozzátartozók is élhetnek ezzel a lehetőséggel. Az erről rendelkező törvény szerint hozzátartozónak minősül a házastárs, az élettárs (amennyiben a házasság, illetve az élettársi közösség az irat keletkezésekor és az érintett halálakor is fennállt), az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és nevelt gyermek, az örökbefogadó, a mostoha- és nevelőszülő, a testvér. Iratátvétel előtt a jogosultságot az eredeti okmányok bemutatásával vagy az okmánymásolatok beküldésével igazolni kell.

Ha a kérelmező közszereplő hálózati személy vagy operatív kapcsolat azonosításához szükséges adatokat kíván megismerni, a Levéltár az érintett közszereplőt nyilatkozat tételére hívja fel a tekintetben, hogy közszereplő minőségét elismeri-e. Amennyiben az érintett olyan nyilatkozatot tesz, amely szerint közszereplői minőségét nem ismeri el, a Levéltár az adat megismerésére irányuló kérelmet elutasítja. Ebben az esetben a kérelmező a Fővárosi

Törvényszéktől kérhet állásfoglalást az érintett közszereplői minőségéről. Ha a bíróság az érintettet közszereplőnek minősíti, a Levéltár a megismerési kérelemnek eleget tesz. Közszereplő: az a személy, aki közhatalmat gyakorol, gyakorolt vagy közhatalom gyakorlásával járó tisztségre jelölték, illetve aki a politikai közvéleményt feladatszerűen alakítja vagy alakította.

A Levéltár a nyilvántartásba vett kérelmet az adatvédelmi törvény előírásainak megfelelően bizalmasan kezeli, arról másnak semmilyen felvilágosítást nem ad. Munkatársaink a kérelemben megadott adatok alapján elvégzik az iratkeresést. Az előkészítés során az iratokról másolat készül, melyet szükség esetén anonimizálunk, vagyis - a törvényi előírásoknak megfelelően - az érintett személlyel kapcsolatba nem hozható más személy adatait felismerhetetlenné tesszük.

A törvény részletesen szabályozza az iratokban szereplő megfigyelt személy (akiról a volt állambiztonsági szervek célzottan adatokat gyűjtöttek), hálózati személy, operatív kapcsolat, hivatásos alkalmazott és az ún. harmadik személy (aki szerepel az iratban, de a felsoroltak közül egyetlen kategóriába sem tartozik) esetében azt, hogy a személyes adatok mely körének megismerésére jogosultak.

A törvény értelmében a megfigyelt személy megismerheti az iratokban szereplő, vele kapcsolatba hozható hálózati személy, operatív kapcsolat vagy hivatásos alkalmazott személyazonosító adatait. A Levéltár a kérelmező kérésére végzi el a hálózati személy azonosítását, s ha az egyértelműen teljesíthető, a kérelmező megtudhatja az őt figyelő, róla jelentő hálózati személy adatait.

Ha egykori hálózati személy, operatív tiszt vagy hivatásos alkalmazott fordul kérelemmel a Levéltárhoz, csak a kizárólag vele kapcsolatba hozható adatokat ismerheti meg, az állambiztonsági szolgálatoknak készített írásos dokumentumokba nem tekinthet bele.

Az iratelőkészítés befejezése után az iratmásolatok átvételének lehetőségeiről a kérelmező állampolgárt a Levéltár munkatársai értesítik. Az elkészült iratmásolatok átvehetőek személyesen a Levéltár ügyfélszolgálatán, vagy kérésre - a hálózati iratokról készült másolatok kivételével – postázhatók.

A Levéltár működését szabályozó törvény külön rendelkezik a másolás költségeiről, eszerint az állampolgári kérelmek esetében az érintettre vonatkozó iratok másolata díjmentes.

Lehetőség van arra – amennyiben a kérelmező írásban jelzi –, hogy iratanyagunkban kutatást folytassunk, ezért időnként érdemes a kérelmeket megújítani.